

ΟΙ ΑΘΕΑΤΕΣ ΠΛΕΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ενας στους τρεις φοιτητές εγκαταλείπει τις σπουδές

Το διάστημα 2003-2015 διπλασιάστηκε ο αριθμός των φοιτητών οι οποίοι έχουν τελειώσει τα κανονικά εξάμηνα σπουδών και δεν έχουν πάρει πτυχίο. Το διδακτικό προσωπικό των ΑΕΙ μειώθηκε από 25.000 σε 15.000 (το διάστημα 2009-2015), ενώ η μείωση στα ΤΕΙ αγγίζει το 65%. Οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για την Ανώτατη Εκπαίδευση σε σύγκριση με το 2009 είναι περιορισμένες κατά 31%

► ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΑΤΣΙΚΑ

ε τίτλο «Η στρατηγική της Ανώτατης Εκπαίδευσης (Α.Ε.) στην Ελλάδα, 2016-2020», το υπουργείο Παιδείας έχει εκπονήσει έρευνα με στόχο τη διαμόρφωση μιας στρατηγικής προκειμένου να τεθούν οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες αφού, όπως τονίζεται, ο ρόλος της επιστημονικής βάσης είναι κρίσιμος για το μέλλον της οικονομίας.

Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο κείμενο, η πραγματικότητα στην Ανώτατη Εκπαίδευση σε αδρές γραμμές έχει ως εξής: Ο συνολικός αριθμός των προπτυχιακών φοιτητών που φοιτούν στα 22 Πανεπιστήμια και τα 14 ΤΕΙ είναι σήμερα 280.000 (180.000 στα Πανεπιστήμια και 100.000 στα ΤΕΙ). Το 2003-2004 είχαμε 169.000 και 140.000 αντίστοιχα. Επομένως ο αριθμός των πτυχιούχων από ΑΕΙ και ΤΕΙ είναι 45.000-50.000, περίπου το 67% των εισερχομένων κατ' έτος.

Ενα από τα σημαντικότερα στοιχεία της έρευνας είναι ότι το διάστημα 2003-2015 διπλασιάστηκε ο αριθμός των φοιτητών

οι οποίοι έχουν τελειώσει τα κανονικά εξάμηνα σπουδών και δεν έχουν πάρει πτυχίο. Πιο συγκεκριμένα, από 160.000 έφτασε σήμερα τους περίπου 320.000! Είναι προφανές ότι στους παραπάνω αριθμούς «αποτυπώνονται» τα τεράστια οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα που οδηγούν σε εγκατάλειψη των σπουδών μεγάλο μέρος του φοιτητικού πληθυσμού.

Η αργοπορία, το λήθαργος, το «κόλλημα» των φοιτητών που προέρχονται από τα λιγότερο προνομιούχα στρώματα είναι η τελευταία εκδήλωση της ανισότητας ως προς την εκπαίδευση, που μπορεί βέβαια να γίνει αντιληπτή σε όλα τα επίπεδα σπουδών. Για πολλούς, το «προνόμιο» του «αιώνιου» φοιτητή δεν αποτελεί παρά μια άλλη όψη της κοινωνικής μειονεξίας.

Η αντιμετώπιση του αυξημένου κόστους σπουδών -που ξεπερνάει για τον φοιτητή που σπουδάζει εκτός περιοχής κατοικίας τα 7.500 ευρώ ετησίως- σε συνδυασμό με την ανεύρεση εργασίας παράλληλα με την όχι πάντα επιτυχή προσπάθεια παρακολούθησης των

μαθημάτων, αλλά και ο σχετικός ρόλος του πτυχίου των παραπάνω σχολών στη μελλοντική επαγγελματική πορεία των αποφοίτων σε συνδυασμό με την εισωτερίκευση των αμφίβολων επαγγελματικών προοπτικών είναι πολύ πιθανό να εκκολάπτονται την καθυστέρηση ή την εγκατάλειψη των σπουδών για εκείνο το μέρος του φοιτητικού πληθυσμού για το οποίο αφενός οι παρατεταμένες σπουδές κοστίζουν ακριβά, αφετέρου η εισοδος στην παραγωγή και η πρόωπη επαγγελματοποίηση μετατρέπονται σε αναπόφευκτη στρατηγική επιβίωσης, ανατρέποντας έτσι την προοπτική ολοκλήρωσης των σπουδών.

Όσο σίγουρο είναι ότι οι παραπάνω όροι δεν μπορούν να μονοπωλήσουν την καθυστέρηση ή την εγκατάλειψη των σπουδών, άλλο τόσο είναι φανερό ότι η κοινωνική ανισότητα δεν σταματάει τη... δράση της μπροστά στην είσοδο του Πανεπιστημίου. Εκείνο επίσης που είναι ακόμη πιο σίγουρο είναι το γεγονός ότι φέτος, με την αύξηση του αριθμού εισακτέων στα περιφερειακά Πανεπιστήμια, θα αυξηθεί σημαντικά ο

αριθμός των υποψηφίων που θα εισαχθούν εκτός τόπου μόνιμης κατοικίας, άρα και οι όροι που «λιπαίνουν» την καθυστέρηση ή την εγκατάλειψη των σπουδών λόγω οικονομικών προβλημάτων.

Οικονομικό χάσμα

Όπως αναφέρει η έρευνα, σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 30-34 με πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανέρχεται περίπου στο 40%. Προφανώς αυτός ο δείκτης πρέπει να συσχετιστεί με τις ανάγκες της καπιταλιστικής οικονομίας στις χώρες της Ε.Ε. Από το 2003 μέχρι το 2015 καταγράφεται στην Ελλάδα μια σημαντική αύξηση του ποσοστού αυτού από 23% το 2003 σε 39,4% το 2015.

Αντίθετα, όπως σημειώνει ο πανεπιστημιακός Γιώργος Κάργας, όσον αφορά το διδακτικό προσωπικό των ΑΕΙ, υπήρξε μια δραματική μείωση του αριθμού από 25.000 σε 15.000 κατά το διάστημα 2009 με 2015. Η μείωση είναι ιδιαίτερα μεγάλη στα ΤΕΙ (65%) λόγω μη ανανέωσης των συμβάσεων του προσωπικού με συμβάσεις εργασίας ορισμένου

χρόνου, ενώ στα Πανεπιστήμια υπήρξε μια μείωση 21%, κυρίως λόγω μη αναπλήρωσης των συναξιοδοτηθέντων.

Η μείωση των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού για την Ανώτατη Εκπαίδευση σε σύγκριση με το 2009 είναι περίπου 31%, αλλά η πραγματική μείωση είναι πολύ μεγαλύτερη. Όπως αναφέρεται στην έρευνα, «ένα αυξανόμενο χάσμα παρατηρείται μεταξύ των ελάχιστων υπαρκτών αναγκών για επενδύσεις και της υφιστάμενης χρηματοδότησης, η οποία απειλεί την προοπτική της χώρας στο να συμβαδίσει με τις εξελίξεις στον τομέα της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης και Έρευνας».

Το χάσμα αυτό επιχειρείται να καλυφθεί κυρίως με τον δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Πιο συγκεκριμένα, για το διάστημα 2016-2020 τα δάνεια από την ΕΤΕπ για υποδομές, εξοπλισμό εργαστηρίων, επισκευές και μελέτες θα ανέλθουν σε 550 εκατ. ευρώ, ενώ η εθνική χρηματοδότηση θα ανέλθει στα 235 εκατ. ευρώ! Στο όνομα των αναγκών και των προβλημάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης προωθείται η υποθήκευση της στην ΕΤΕπ και στο όνομα της αποπληρωμής των δανείων πιθανότατα θα εισαχθούν τα διδάκτρα και στις προπτυχιακές σπουδές πολύ σύντομα.

Σύμφωνα με τον πρώην πρόεδρο της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Πανεπιστημιακών (ΠΟΣΠΕΠ), Λάζαρο Ανέκη, ο δανεισμός των Πανεπιστημίων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) συνδέεται με έναν μεσοπρόθεμο σχεδιασμό ελέγχου και καταστολέυσης των αποθεματικών και της περιοχής των ελληνικών Πανεπιστημίων. Γιατί από τη μια φροντίζει τον δανεισμό αυτόν στο δημόσιο χρέος της χώρας, δηλαδή στον μηχανισμό ανέλαψ φτωχοποίησης της πλειονότητας της κοινωνίας και κλοπής του δημόσιου πλούτου, ενώ από την άλλη επιτρέπει να εδραιωθεί στη λειτουργία του Πανεπιστημίου, μετά την Ε.Ε. και τον ΟΟΣΑ, άλλος ένας θεσμός που θα διαφεντεύει τις εξελίξεις της ανώτατης εκπαίδευσης και της επιστημονικής έρευνας, η ΕΤΕπ.

Παράλληλα όπως επισημαίνει ο πανεπιστημιακός Γιώργος Κάργας, με όχημα τη λεγόμενη Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας (ΑΔΙΠ), διαμέσου των αξιολογήσεων (εσωτερικών και εξωτερικών), εντείνονται οι πιέσεις για προσαρμογές στην κατεύθυνση πιο οργανικής διασύνδεσης με την αγορά, συμπεράσεις μεταξύ ΑΕΙ και επιχειρήσεων και βαθύτερο μετασχηματισμό όλων των πλευρών της Ανώτατης Εκπαίδευσης - στόχος τον οποίο σταθερά επαναλαμβάνουν ο ΟΟΣΑ και η Ε.Ε. και έχει υπογραφεί στο τρίτο Μνημόνιο.